

Afschrift.

KANTOOR VOOR BEVOLKINGSZAKEN

No.: 110/7/Vertrouwelijk.
Onderwerp: Adviesraad Noord
Nieuw-Guinea.

Hollandia, 21 Juli 1952

AAN Zijne Excellentie,
de Gouverneur van Nieuw-Guinea.
Hollandia.

1. Ter uitvoering van de mondelinge opdracht, mij door Uwe Excellentie gegeven, om Haar van beschouwingen te dienen naar aanleiding van het verslag van de eerste zitting van den Adviesraad van Noord Nieuw-Guinea, moge het onderstaande eerbiedig worden aangeboden.
2. Uit alles krijgt men den indruk, dat deze zitting voor de daaraan deelnemende autochthone leden van grote betekenis was. Hier kregen zij voor het eerst gelegenheid de onder hen levende vraagstukken in een daarvoor zeer geschikte sfeer te bespreken. De voorlichtingswaarde van deze bespreking was groot. Een zeer gelukkige factor was de wijze, waarop de vergaderingen werden geleid. De rust en openhartigheid, waarmee dit door den Heer Lamers geschiedde, verdienen grote waardering.
3. Een andere kwestie is, dat de waarde van deze bijeenkomst uiteindelijk wordt bepaald, door de gevolgen, die zij heeft. De leden zullen op de volgende zitting vragen, wat de vrucht is geweest van de thans gehouden discussies. Dit betekent, dat het eerste agendapunt voor de volgende bijeenkomst een verslag zal zijn omtrent de lotgevallen van de thans gedane voorstellen.
4. Wanneer blijkt, dat daarmee iets is gedaan en dat zij in bepaalde gevallen ook tot maatregelen hebben geleid, zal dit den leden de overtuiging schenken iets nuttigs te hebben gedaan; in het ontkennend geval kan alleen ontevredenheid het gevolg zijn. Een eerste eis van bestuursbeleid voor den resident is daarom aan de gedane voorstellen gevolg te geven en die ter bestemde plaatse voor te brengen dan wel, voor zover zij binnen den kring zijner eigen bevoegdheden liggen, op één of andere wijze in door hem te nemen maatregelen vorm te geven.
5. Gemakkelijk zal de resident het daarbij niet hebben, want zodra men het terrein van de voorlichting omtrent het algemeen overheidsbeleid verlaat voor dat, waarop van den resident activiteit wordt gevraagd, komt men of op vraagstukken van centraal beleid, waar hij alleen intermediair kan geven, of op zaken van zo lokaal karakter, dat hij noodgedwongen het meeste aan den onderafdelingschef zal moeten overlaten.
6. Het is in dit verband van belang op te merken, dat de leden in den Raad herhaaldelijk refereerden aan mogelijk door hen te voeren overleg met de kamponglieden. Zij zijn in eer-

ste

ste instantie vertegenwoordigers van kleine locale groepen, geïnteresseerd in hetgeen lokaal gebeurt en het is voor hen van belang om lokaal iets tot stand gebracht te zien. De inschakeling van den Raad in locale plannen is daarom een zaak, die aanzienlijk zal kunnen bijdragen tot het gevoel van de leden, iets te doen, dat direct nut heeft en waarin samenwerking met de vertegenwoordigers van het gouvernement van nut is.

7. Het is daarom te betreuren, dat reeds voor het begin van de zitting besloten was, dat de Raad zijn eigen voorzitter kiezen zou, hetgeen inmiddels ook is geschied. Dat betekent, dat een andere gedachte aan de volgende zittingen ten grondslag liggen zal dan het geval was met deze. Terwijl op deze eerste zitting - mede dank zij de gemoedelijke wijze, waarop de Heer Lamers het voorzitterschap hanteerde - uitdrukking gegeven werd aan de idee van het samen iets doen, treedt daarvoor in de plaats een figuur, welke zich kenmerkt door het optreden van twee tegenover elkander gestelde partijen, waarbij de resident als de ondervraagde staat tegenover den Raad als ondervrager. De Raad is dan een soort pseudo-parlement geworden, dat tot op zekere hoogte de macht heeft den resident ter verantwoording te roepen.
8. In deze figuur wordt het geven van voorlichting moeilijker, omdat de resident in de keuze der onderwerpen afhankelijk wordt van het initiatief van den Raad. Zijn eigen positie is moeilijker geworden, daar hij in zekeren zin onttroond is, terwijl de Raad het veel meer in zijn macht heeft door te borduren op onderwerpen, welke om bepaalde redenen voorshands beter onbesproken hadden kunnen blijven. De tegenoverstelling van Raad en resident maakt de mogelijkheden om gezamenlijk iets op te stellen minder, vermeerderd daarentegen die tot het ontwikkelen van onvruchtbare kritiek. Men kan die tegenstelling wellicht door tact een tijdlang camoufleren, de constructie zelf leidt ertoe, dat die tegenstelling op den duur vorm moet vinden in meerdere spanning.
9. Ik vrees derhalve, dat het nuttig effect der instelling van advies-raden door de aanstelling van een anderen voorzitter dan den resident in één jaar geheel verbruikt zal blijken. Het is daarom nuttig zich te bezinnen op mogelijkheden om aan de m.i. te verwachten schadelijke gevolgen te ontkomen. Daarbij wordt voorop gesteld, dat het niet mogelijk is de verkiezing dier voorzitters thans weder ongedaan te maken zonder daar tegelijk iets tegenover te stellen.
10. Een goede aanleiding tot de gewenst geachte verandering is te vinden in tweeërlei overweging, waarvan de eerste is gelegen in de ontoereikendheid van deze raden op een gebied dat den leden duidelijk ter harte gaat, namelijk dat van de verzorging van locale belangen. Voor die verzorging is de vertegenwoordiging onvoldoende. Uit elke onderafdeling hebben ten hoogste enkele leden zitting. Wil men hieraan meer aandacht besteden, dan zou dit aantal uitgebreid moeten worden.
11. Door zulk een uitbreiding zou het aantal leden evenwel zo zeer toenemen, dat de Raad te groot wordt, terwijl bevoelden van leden van Hollandia geen belangstelling valt te ver-

wachten

wachten voor hetgeen in Biak gebeurt en omgekeerd. Men zou de Raden dus dienen te splitsen, waarbij twee mogelijkheden bestaan.

12. In de eerste plaats zou men opnieuw de instelling van een soort onderafdelingsraden kunnen overwegen. Dat de behoefte aan iets dergelijk bestaat is wel duidelijk. In dit verband moge herinnerd worden aan het schrijven van den Directeur, Hoofd van de Dienst van Binnenlands Bestuur en Justitie van 28 Januari 1952, no. I/GB/7/577, waarin ter bepaling van een vast bestuursbeleid de bestudering van de mogelijkheid van regionaal overleg der onderafdelingschefs met de leiders van de welvaartsdiensten en van Zending en Missie werd aanbevolen. Ook bij de jaarlijkse opmaking van de begrotingsplannen zou zulk overleg van veel nut kunnen zijn. Zulk een vergadering zou dan een soort uitgebreide bestuursconferentie worden. Daar zal het toch heen moeten, indien uitvoering wordt gegeven aan de plannen tot opbouw van de dorpseconomie.
13. Men kan intussen de vraag stellen of de taak, een dergelijke vergadering te leiden, niet uitgaat boven de macht van een onderafdelingschef. Als tweede oplossing zou derhalve te overwegen zijn den Raad van Noord Nieuw-Guinea te splitsen in twee gedeelten, de ene omvattende de onderafdelingen Hollandia, Sarmi en Nimboran, de andere Biak, Japen en Waropen. Ook deze gedachte is aanlokkelijk, omdat zij de mogelijkheid voorbereidt van de instelling van kleiner afdelingen dan de thans bestaande, welke ik voor de toekomst toch als een onvermijdelijke zaak beschouw.
14. De tweede overweging, waarop hierboven werd gedoeld, geldt een geheel ander terrein, namelijk dat van den nog steeds niet ingestelden Nieuw-Guinea Raad. Vooropgesteld zij, dat deze naar de wijze waarop de Bewindsregeling Nieuw-Guinea hem projecteerde, voor geen verwezenlijking vatbaar is. Men behoeft daartoe, nog geheel afgescheiden van alle politieke bezwaren, slechts acht te geven op de materiële onmogelijkheid daaraan uitvoering te geven. Het kost thans reeds de grootste inspanning het tikwerk te verzorgen nodig voor het functioneren van den Raad van Diensthoofden. Men moet er niet aan denken, dat men dit zelfde werk zou moeten doen voor den Nieuw-Guinea Raad, waarbij ook nog alle stukken vertaald zouden moeten worden. Een legislatief apparaat van dezen opzet ligt boven de macht van het beschikbaar ambtelijk apparaat en wordt veel te kostbaar voor dit gebied.
15. Wat echter wel gedaan zou kunnen worden is het instellen van een adviesraad voor geheel Nieuw-Guinea, die jaarlijks ~~bijeen komt en waarin de plannen voor de begroting van het~~ volgend jaar besproken worden met daarnaast een wetgevende raad van kleinen omvang, waarin naast enige ambtenaren in leidende functies een klein aantal in Hollandia en omgeving woonachtige particulieren en Papoea's zitting hebben. De laatste zou dan de functies moeten uitoefenen, welke in de bestaande wetgeving aan den Nieuw-Guinea Raad zijn toegedacht.
16. Een dergelijke oplossing van het vraagstuk moge weinig spectaculair zijn, zij is eerlijk en ligt binnen de grenzen van het mogelijke. Het feit, dat de paar autochthonen die men

zal

zal aanwijzen tot lid van dezen wetgevenden raad onvoldoende Hollands kennen, zal weliswaar nog tot genoeg moeilijkheden aanleiding geven, maar men mag aannemen, dat er wel een weg te vinden is om die te overbruggen.

17. Een combinatie van beide maatregelen, wijziging in de samenstelling der locale adviesraden en instelling van een wetgevenden en een algemenen adviesraad voor geheel Nieuw-Guinea, zouden een goede oplossing bieden voor de politieke desiderata in het voorgaande gesteld en een eerste stap tot realisering van de beloften omtrent democratisering ten aanzien van dit gebiedsdeel gedaan.

Het Hoofd van het Kantoor voor
Bevolkingszaken,

Dr. J. van Baal.